

Zapojení centra CENAKVA do aktivit LTER-CZ – Dlouhodobý výzkum ekosystémů

Odpovědná osoba	Doc. Ing. Vladimír Žlábek, Ph.D.
Koordinátor plochy	RNDr. Anna Koubová, Ph.D.

CÍLE LTER-CZ

Dlouhodobý výzkum ekosystémů LTER (Long-Term Ecosystem Research) je síť výzkumných ploch sloužících k výzkumu ekosystémů zejména s ohledem na vliv lidské činnosti na stav a vývoj experimentálních ploch z dlouhodobé perspektivy. Dlouhodobý monitoring umožňuje včas zachytit změny v ekosystémech v reakci na globální změny jako je např. sucho či nejrůznější druhy znečištění. Detailní

výzkum je nutný pro pochopení složitosti chování ekosystémů pomocí obecných ekologických principů a umožňuje odhalit včas i změny, které dosud zůstávají skryté v "šumu" vysoké environmentální variability. Tento výzkum je nutný ke spolehlivému pojmenování budoucích změn ekosystémů. LTER zahrnuje kromě čistě přírodovědné perspektivy také výzkum socio-ekologický zabývající se interakcemi ekosystémů a společnosti. Síť výzkumných ploch LTER-CZ v současnosti tvoří 23 ploch, z nichž 4 jsou součástí LTSER platformy (Long-Term Socio-Ecological Research = dlouhodobý socio-ekologický výzkum).

Český národní komitét pro ILTER (International Long-Term Ecosystem Research) je vedoucím orgánem LTER-CZ a skládá se z koordinátorů výzkumných ploch a dále z expertů a zástupců významných českých institucí podílejících se na ekologickém výzkumu. LTER-CZ se díky podmíněné politické podpoře Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy mohlo v roce 2020 plně oficiálně zapojit do rozhodování o podobě budoucí celoevropské výzkumné infrastruktury eLTER RI, která je od roku 2018 na evropské cestovní mapě velkých výzkumných infrastruktur.

ZAPOJENÍ CENTRA CENAKVA

Centrum CENAKVA spravuje výzkumnou plochu ŘEKA LABE. Koordinuje aktivity spojené s poskytováním dat uživateli v módu „open access“. Dlouhodobý environmentální výzkum povodí Labe započal v roce 1993 pod záštitou Ministerstva životního prostředí ČR. V současné době se na sběru dat podílí především Český hydrometeorologický ústav, Praha a asi desítky spolupracujících výzkumných institucí, jmenovitě dvě z nich Povodí Labe, s.p. a Povodí Vltavy, s.p. V minimálně devíti různých typech maticí (voda, sediment, nárosty, plaveniny, sedimentovatelné plaveniny, bentos, tkáně ryb, rybí plůdek, tkáně slávičky mnohotvárné) a pomocí pasivních vzorkovačů je pravidelně sledováno více než 600 fyzikálně chemických parametrů mezi něž patří senzorní vlastnosti vody, bilance makroprvků (uhlík, dusík, kyslík, fosfor), koncentrace anorganických solí, těžkých kovů a nejrůznějších organických polutantů včetně pesticidů, produktů osobní péče (včetně léčiv) a dalších antropogenních látek v prostředí. Charakteristiky jako abundance a druhové složení jsou pravidelně monitorovány u skupin organismů jako jsou ryby, makrofyta, makrozoobentos, fytoobentos a plankton.

DALŠÍ INFORMACE

<https://lter.cz/reka-labe>

<https://deims.org/858b9f78-889f-4acb-8a12-c3c2436d794c>

KONTAKT

doc. Ing. Vladimír Žlábek, Ph.D. / **Odpovědná osoba**

Tel. +420 38777 4730, mob. +420 777 698 427, E-mail: vzlabek@frov.jcu.cz

RNDr. Anna Koubová, Ph.D. / **Koordinátor plochy**

Tel. 420 38777 4734, E-mail: akoubova@frov.jcu.cz